

ADAM VÁCLAV MICHNA Z OTRADOVIC: LOUTNA ČESKÁ
Neděle 29. 11. 2020, Nová Horka u Studénky – Zámek, kaple Nalezení sv. Kříže

Ensemble Inégal:

Lenka Torgersen – I. housle, Magdalena Malá – II. housle,
Libor Mašek – violoncello, Jan Čižmář – teorba
Adam Viktora – umělecký vedoucí, varhany
Sólistky: Gabriela Eibenová – Canto I.
Daniela Čermáková – Canto II.

Program:

Adam Václav Michna (1600–1676): Loutna česká
*v svátek, v pátek, v kostele, při stole jak se líbí v každou chvíli, radostně, žalostně,
spasitedlně znící, složená a vydaná od Adama Michny z Otradovic Jindřicho-
Hradeckého L.P. 1653.*

I. Předmluva. Kdo by tě chváliti žádal.

II. Povolání Duchovné Nevěsty. Dialogus. Byly tři někdy Bohyně.

III. Matky Boží slavná Nadání. O vinšovaná hodino.

IV. Svadební Prstýnek. Kleopatra hrdá žena.

V. Panenská Láska. Sem všickni lidé přistupte.

VI. Žehnání s Světem. Ach jak ve mně Srdce hoří!

VII. Duchovní Svádební Lázeň. Díl První. Již jest Lázeň zatopená.

VIII. Dušivěno. Díl První. Povstaň Srdce milující.

IX. Anjelské Přátelství. Nebeští Kavalérové vinšujte štěstí.

X. Svádební Věneček. Posypte mne s Kvítkami s Ruží a s Lilium.

XI. Den Svádební. Začněte Panny spívati.

XII. Domácí Vojna mezi Duši a Tělem. Kdež pospícháš hříšné Tělo?

XIII. Smutek bláznivých Panen. O žalostné dřímání!

Za finanční podpory:

Partneři Hudebních výletů:

OSTRAVA!!!

Na rozdíl od *České mariánské muziky* a *Svatoroční muziky*, které lze označit za zpěvníky, popř. kancionály, třebaže nikoli ve zcela běžném slova smyslu, je *Loutna česká* souborem jiného druhu.

Loutna česká je cyklus třinácti písní soustředěných kolem jednoho tematického těžiště – mystického sňatku božského Ženicha (Krista nebo Boha Otce) s panenskou Nevěstou – Pannou Marií, která ovšem v poněkud jiné rovině představuje i křesťanskou lidskou duši. Označení Ježíše za Chotě nebo Ženicha koresponduje s biblickými podobnostmi o desíti družičkách a o hostech na svatbě. O tento metaforický obraz Krista jako nebeského Ženicha, který s láskou hledá svou Nevěstu a vstupuje s ní do manželského svazku, se v křesťanské tradici opírá alegorie církve jako nevěsty Kristovy; ani tuto alegorickou interpretaci nelze z Michnových textů vyloučit. Obvyklé východisko křesťanské mystické erotiky – *Píseň písní* – má v nich však svůj podíl jen do velmi malé míry.

Loutna česká začíná dedikací díla ženichovi a nevěstě (*Předmluva*) a pokračuje výběrem nevěsty analogií Paridova soudu (dialog *Povolání Duchovné Nevěsty*). Ve třetí a čtvrté písni jde o námluvy, při nichž se velebí tělesná i duchovní krása nevěsty (*Matky Boží slavná Nadání*, *Svadební prstýnek*). V páté písni (*Panenská Láska*) jako Kristova nevěsta vystupuje lidská duše a prostřednicí námluv se stává Panna Maria, která vyzvedá přednosti svého syna. Šestá píseň (*Žehnání s Světem*) ukazuje, jak nevěsta touží po takto vyličeném ženichovi a odříká se kvůli němu všeho světa. V sedmé (*Duchovní Svádební lázeň*) jde o očistnou lázeň ženicha-Krista a nevěsty-duše před sňatkem, v osmé (*Duši věno*) o svatební dary, které ženich připravil nevěstě; v deváté písni (*Andělské Přátelství*) jsou od ženicha vysláni družbové-andělé k nevěstě, v desáté (*Svádební Věneček*) se duše zdobí mystickými květy ke svatebnímu obřadu. Vyvrcholením je píseň jedenáctá (*Den Svadební*), která se týká už dne svatebního v Nebeském Jeruzalémě. V předposlední písni (*Domácí Vojna mezi Duší a Tělem*) se radí nevěstě, aby se vystříhala hříšnosti těla, a v poslední (*Smutek bláznivých Panen*) se uvádí výstražný příklad pošetilých družiček, které ženich pro jejich nerozumnost na svou svatbu nepřipustil.

Přestože Michnova *Loutna česká* nebyla dochována kompletně, stala se jednou z neznámějších českých barokních skladeb. Díky unikátnímu nálezů dobového tisku partu prvních houslí muzikologem Petrem Daňkem roku 2014 bylo možné rekonstruovat hlas druhých houslí a představit publiku toto Michnovo dílo v její původní podobě. Poprvé byla *Loutna česká* v rekonstruované podobě provedena dne 23. prosince 2014 souborem Ensemble Inégal pod vedením Adama Viktory, a to v rámci koncertního cyklu *České hudební baroko – objevy a překvapení*. Koncert proběhl v Rytířském sále Velkopřevorského paláce v Praze. Světovou premiéru CD nahrávky realizoval Ensemble Inégal v březnu roku 2015 pro vydavatelství NIBIRU v kapli Piaristického kláštera ve Slaném, tedy v objektu, kde došlo k cennému nálezů partu prvních houslí.

Adam Viktora

LOUTNA ČESKÁ

I. Předmluva

Kdo by tě chváliti žádal, Maria, Matko Boží: ten by nemožného žádal, oučastný býti zboží.

Však nelze předce mlčeti, loutnu mou беру v ruce, nedá mně láska mlčeti, žene mne k zpěvu prudce. Ženichovi i Nevěště tuto mou loutnu vzdávám, aby zněla v Sion městě, s ní se všecek oddávám. A tak já začnu zpívat i a na mou loutnu hráti: hled', země, následovati a k loutně husle bráti. Má se začíná muzika, panicove a panny, zpivejte, hrejte, muzika jest dcery svaté Anny.

II. Povolání Duchovné Nevěsty – Dialogus

Byly tři někdy bohyně, sešly se v jedné hodině. Měla jablko nejpěknější z nich vzíti ta nejkrásnější. Ted' stojí z nebe mládenec, má zlaté jablko, má věnec, v němž Boha na svět přináší, lidé do nebe přenáší. Adam: Dal mně Bůh Evu manželku, tu bych rád dal za milenkou, kdyby to zas navrátila, co jest svým pádem ztratila. Anjel: V cestu Evu nevycházím, jiná jest, k níž já přicházím, uvedla Eva neštěstí, k mému jablku nemá štěstí.

Adam: Sem Sáro, Judit přemilá, sem Rebeko roztomilá: jedna z vás jablko dostane, tak naše hádka přestane. Anjel: Ach, mejliš se, ó Adame, těm zlate jablko nedáme, Judita mně zastránila, s krví ruku obarvila. Neodpírej, šťastná matko, vezmi zlaté sobě jablko: a porod' nám světa perlu, již panskou dá nebe berlu.

III. Matky Boží slavná Nadání

Ó vinšovaná hodino, milé okamžení! Ó přeradostná novino, libé vysvědčení! Již jest den jednou přišela jednou světu vyšel, všecek osvícený. Povězte nám, kdo jest táto, jenž světu vychází? Ej, blýští se jako zlato, a k nám všem přichází. Jako jitní záře jest jasnost její tváře: k níž slunce dochází. Ej, sem všickni pospíchejte, brána ted' milostí, sem bez odkladu chvátejte, vás chce mít za hosti. Lačným chleba podává, žižnivým nápoj dává, Matička milostí.

IV. Svadební Prstýnek

Kleopatra, hrdá žena, svému miláčkovi: od lásky v tom přemožená Venuší, ptáčkovi drahou perlu jest připila. Ó poníženost, kamínku, diamante jasný: ó poníženost, prstýnku, svazečku přešťastný: bez tebe ctnost, ach, není ctnost. Zdráva buď, Paní betlémská, Hrabinko lauretská, Královno jeruzalemská, Kněžno nazarétská, buď pozdravena na věky.

V. Panenská Láska

Sem, všickni lidé, přistupte, vy mé potěšení: aniž ode mně odstupte, od světa zděšení, jestli mně tak milujete, jak já vás miluji, k věrný lásce zvolujete, v níž já nechybují. Toto zkusil, jehož milá jsem vždycky Rodička byla. Nikoliv se zavozuje, jenž mně

se oddává, skutek moudrý provozuje, jenž mně sebe vzdává. Ó vy šlechtní mládenci, hledáte-li kvítí? Já, panna, k vašemu věnci, chci přístupu míti. Já jsem ta běloučká růže, kterou každý trhat může. V rytířském běhu zběhlého chcete kavaléra? Máte Krista zmužilého: při němž velká víra. Při něm se síla nachází, pekla se nebojí. Jako lev k boji vychází, před světem obstojí. Neutíkal, svědčí rány: roztrískal pekelné brány. Mnozí v světě urozeni, fendříši, hejtmané: byli by s koně sraženi, kdybys, Kriste Pane, nebyl přiskočil k pomoci, a ruku nepodal, chránil jsi je ve dne v noci, jenž jich svět byl prodal. A to pro mé přimlouvání, ráčils činit smilování.

VI. Žehnání s Světem

Ach, jak ve mně srdce hoří! ach, sotva že jen neshoří! láska mně na svět zplodila, láska se se mnou zrodila, život můj jest milování, i má smrt jest milování. Ach, člověče, nechej světa, sic bude po tobě veta, láska Boží trvá stále, mimo ní jest vše nestálé. Miluj Boha bez přestání, v něm tvé stále mívej stání. Již, již jsem se probudila, a smysly své jsem vzbudila. Již vím, již vím co činiti, již vím, co Bůh můj chce míti. Márný světe, měj se dobře, s tebou trvat jest mé hoře.

VII. Duchovní Svádební Lázeň

Díl První. Již jest lázeň zatopená, ó lidé, pospěšte, není-li mysl stopená, jiné vše zavěšte. Však jste dosti pošpínění, čistého oudu v vás není, pro tak těžké provinění. Cokoliv jest nečistého, k svadbě se nehodí, hosta žádám umytého, sice se vyhodí, Hříchem jestli zapácháte, ke mně se nedomakáte, hroznou nelibku spácháte.

Díl Druhý. Petr zapřel svého Pána, proto koutu hledal, K pláči ta jej hnala rána, Kristus jej vyhledal. Pod zem se plačící schovám, tak se tam dlouho zachovám, až se milostí dohovám.

VIII. Duši věno

Díl První. Povstaň, srdce milující, Ženicha vyprovázej, zní trouba tě volající, k jeho svadbě vycházej, o půlnoci on vychází a jde naproti tobě, s prázdnou rukou nepřichází, věnem tě loudí k sobě. Sem přistupte, urození, a vaše věno spatřte. Od šlechtnosti zplození na marnost víc nepatřte. Zlatý řetěz přijímejte, mých rukou drahé dílo: s světem víc spolku nemějte, sic nebude mně mílo. Po zboží jestli dychtíte: v nebi se to nachází. Jestli světem pohrzíte: vstříč vám ono vychází. Vездеjší zlato jest bláto, chotě má, je nehledej, pošplíchá tě hlína tato: jiný poklad vyhledej.

IX. Anjelské Přátelství

Nebeští kavalérové, vinšujte štěstí. Vy jste mé svadby družbové: ved'te z neštěstí Nevěstu mou, vám se věří. Mně a vám se ona svěří. Ved'te ji, andělé, ke mně, archandělé.

Ó Michale, můj rytíři, meč již vytáhni. Ó věrný duších vartýři, tě nevyhání žádná z tvé moci zchytralost, v tobě jest obrova stálost, ved' milou mou ke mně, přej hostinu ve mně. A tak se ke mně dostane Chotí má milá. Nic proti ni nepovstane hříšného díla. Ty ji stále buď při boku, popřej ji tvého poskoku. Ten ať jest tvůj tanec: zhyne pekla

kanec.

Anjelé, mojí vudcové, ruce podejte. Nebeské svadby družbové, mne Kristu dejte. S kterým bych se radovala a na věky hodovala. V nebeském paláce k té pomozte lásce.

X. Svádební Věneček

Posypte mne s kvítkami, s ruží a s lilium. Obložte mne s kytkami, spojte convalium. Mé srdce v mdlobě leží: to žádá lékařství. Ode mne můj duch běží, nedbá na cisařství. Vějme věnce k veseli, lásko, podej kvítí, buďme přítom veseli. Ty mne budeš mítí. Jiných všech se vzdalují: svítězilas, lásko. Tebe, Kriste, miluji, drahá srdce částko. Zbití jsou nepřátelé: panenky, zpívejte. Anděle jsou přátelé: věnečkem zahrejte. K svadbě směle přistupte, již Ženich vychází. Z těla, z světa vystupte, Ježíš k vám přichází.

XI. Den Svádební

Začněte, panny, zpívati, natáhněte hlásky. Sluší se teď radovati. Den jest Božské lásky, Cecilia varhanice, hrej, spoj sobě panen více. Andělé měchy zdvíhají, též k tvým varhanům zpívají. Srovnávají se hlasové při zdejší muzice. Dyškantové a basové, triply jsou v písničce. Tuť ti všickni prozpíváme, pauzy žádný zde nemáme. Loutny v rukou nemlčejí, housle, trouby, bubny znějí. Velká jest zde mzda, náhrada, poslyšte, křesťané, kterou dává ta zahrada, jenž věčně zůstane. K této svadbě ve dne, v noci pospíchejme ku pomoci. Přispěj, ó Ženichu Pane, Kriste dej, ať tak se stane.

XII. Domácí Vojna mezi Duší a Tělem

Kdež pospícháš, hříšné tělo? Zdaližs konce nevidělo? těch ubohých dušiček, těch povolných družiček. Tebe Pán Bůh a mne stvořil, tebe jest mně on připojil. Máme jemu sloužiti, nebesa vysloužiti. Šlechtně spolu krácejme, srozumění svaté mějme. Nemilujeme jen Boha, všecko trpeme pro Boha.

XIII. Smutek bláznivých Panen

Ó žalostné dřímání! přivedlo nás k zmrhání tak drahého času, tak milého kvasu. Otevřete dvěře: nebezpečno v té hře. Pryč stříbro, pryč zlato, podvodné světa bláto. Pryč roucho to stkvostné, ach, kyžs bylo sprostné! Jak draze platíme, se nevyplatíme. Ta na světě zvířátka a v povětří ptáčátka a v moří rybičky nejsou tak bídnický jak my odsouzené, panenky zděšené. Vždy se v síře topíme, v smůle, ohni potíme. Již s námi jest veta. Opusťte vy světa, jenž ještě milosti můžete nabyt dosti.

K interpretům:

ENSEMBLE INÉGAL

Soubor se svým dirigentem Adamem Viktorou získal evropské renomé díky svým vysoce ceněným koncertům a CD nahrávkám a stal se synonymem pro objevy z odkazu geniálního českého barokního skladatele, Jana Dismase Zelenky. Ensemble Inégal je všestranné hudební těleso, jehož interpretační záběr se pne od renesanční hudby až po hudbu současnou. Kromě staré hudby má soubor na svém kontě také novátorská provedení a nahrávky hudby romantické (např. A. Dvořák, G. Rossini) a moderní (B. Britten, A. Pärt, A. Schnittke, Ph. Glass). Koncertuje na prestižních evropských festivalech jako Pražské jaro, Musica Antiqua Brugy, Oude Muziek Utrecht, Lufthansa Festival of Baroque Music London, De Bijloke Gent, Aschaffener Bachtage, Bach Festival Riga a mnoha dalších. Realizoval již 13 úspěšných CD ověněných řadou významných ocenění (Diapason d'Or, IRR Outstanding, Goldberg 5Stars aj.), objevuje se pravidelně ve vysílání českých i zahraničních televizních a rozhlasových stanic (BBC, Evropská vysílací unie EBU, Česká televize, Deutschlandradio Kultur aj.).

Od roku 2007 pořádá Ensemble Inégal každoročně vlastní koncertní cyklus s názvem „*České hudební baroko – objevy a překvapení*“, v rámci kterého posluchačům zprostředkovává nově objevené, případně znovuobjevené, skladby českých barokních skladatelů a díla dochovaná v českých archivech. Mezi nejvýznamnější koncertní premiéry patřila provedení děl J. D. Zelenky, A. Vivaldiho, H. I. F. Bibera, S. Capricorna, J. C. F. Fischera, J. J. I. Brentnera a M. Vogta.

ADAM VIKTORA

umělecký vedoucí, varhany

Varhaník a dirigent Adam Viktora vystupuje na hudebních festivalech po celé Evropě, přednáší a koncertuje na mezinárodních varhanních kongresech, působí jako poradce v odborných komisích při restaurování významných historických varhan a nahrává pro evropské rozhlasové a televizní stanice. Velký zájem věnuje historickým varhanám a aktivitám usilujícím o jejich záchranu a propagaci. Je zakladatelem a uměleckým ředitelem Českého varhanního festivalu a vyučuje varhanní hru na Konzervatoři Plzeň. Je uměleckým vedoucím souborů Ensemble Inégal a Pražští barokní sólisté, s nimiž uskutečnil bezpočet novodobých koncertních a nahrávacích premiér evropského barokního repertoáru a s nimiž se stal také výrazným reprezentantem procesu znovuobjevování díla českého barokního génia, Jana Dismase Zelenky. Je také zakladatelem a ředitelem Zelenka Festivalu Praha – Drážďany.

GABRIELA EIBENOVÁ

soprán

Po absolutoriu na Pražské konzervatoři, soukromém studiu v Londýně a účasti na bezpočtu mezinárodních interpretačních seminářů se zaměřila především na koncertní činnost a interpretaci staré hudby.

Je vítězkou hudební soutěže Anglo-Czechoslovak Trust v Londýně, finalistkou pěveckých soutěží v Karlových Varech, Trnavě a v Great Grimsby (Anglie). Účinkovala po boku renomovaných umělců jako např. Eduardo López Banzo, Ian Partridge, Simon Standage, Evelyn Tubb, Magdalena Kožená, Peter Kooij, Carlos Mena aj. Vytvořila několik titulních rolí v barokních operách u nás i v zahraničí: J. Blow – *Venus and Adonis*, J. M. Leclair – *Scylla et Glaucus*, C. Monteverdi – *Il Combattimento di Tancredi e Clorinda*, H. Purcell – *Dido a Aeneas* (inscenace, která se stala v Čechách představením roku a získala Cenu Alfréda Radoka. Režisérka Alice Nellis o ní natočila dokument pro Českou televizi. Se svým manželem, varhaníkem a dirigentem Adamem Viktorou založila vokálně-instrumentální soubor Ensemble Inégal, jejich hlavním tématem je propagace hudebního odkazu českého barokního skladatele Jana Dismase Zelenky. S tímto tělesem intenzivně koncertuje na významných mezinárodních hudebních festivalech (Pražské jaro, Oude Muziek Utrecht, Tage Alter Musik Herne, Tage Alter Musik Regensburg, Musica Antiqua Brugge, Bach Festival Riga, Festival Internacional Santander, Lufthansa Music Festival London aj.). Zpívala téměř v celé Evropě, v Izraeli i Japonsku. Hostovala např. s Českou filharmonií, Südwestfunk Freiburg, Orquesta Barroca de Sevilla, ve Státní opeře Praha nebo Divadle J. K. Tyla v Plzni. Na svém kontě má více než 30 CD nahrávek.

DANIELA ČERMÁKOVÁ

alt

Vystudovala zpěv na konzervatoři v Brně, teorii a provozovací praxi staré hudby – obor zpěv na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, dále pak hlasovou a hudební výchovu na Pedagogické fakultě MU. Po absolvování konzervatoře (1998) se začala zabývat interpretací hudby 16.–18. století a tomuto profesnímu zaměření se více méně věnuje dodnes, svůj zájem rozšířila také o hudbu středověku.

V současnosti působí v Praze. Je členkou Collegia Vocale 1704, souborů Cappella Mariana a Tiburtina ensemble, spolupracuje s mnoha dalšími tělesy staré hudby – Ensemble Inégal, Musica Florea, Collegium Marianum, Douce Memoir ad.

Vystupuje na předních českých a evropských festivalech (Pražské jaro, Conventus Moraviae, Svatováclavský hudební festival, Lípa Musica, Letní slavnosti staré hudby, Resonanzen Wien, Uckermärkische Musikwochen, Festival de Sablé, Festival de la Chaise-Dieu, Festival de Musique Ancienne de Ribeaupvillé, Festival van Vlaanderen Brugge, Festival d'Ambroynay, Festival van Vlaanderen Brugge,

Muziekcentrum De Bijloke Gent, Oudemuziek Utrecht, Festival di Cremona Claudio Monteverdi, Salzburger Festspiele ad.).

Od roku 2010 je také zaměstnaná v Českém rozhlasu, kde působí jako hlasatelka a moderátorka stanice Vltava. Tady se kromě hlasatelské práce věnuje také moderování přímých přenosů a připravuje některé pořady zaměřené na starou hudbu.

Naše tipy na Hudební výlety:

HAYDN / REJCHA: KLASICISTNÍ SKVOSTY

Středa 2. prosince 2020, Studio FMG, On-line zveřejnění: 7. – 12. 12. 2020

Bennewitzovo kvarteto, Igor Františák – klarinet

Program: Joseph Haydn (1732–1809): Smyčcový kvartet G dur, op. 17/5

Joseph Haydn: Smyčcový kvartet Es dur „Žert“, op. 33/2

Antonín Rejcha 1770–1836): Kvintet pro klarinet a smyčce B dur op. 89

JAGÁR: ZAHRAJTE MI, KAMARATI...

Sobota 5. prosince 2020, Studio FMG, On-line zveřejnění: 9. – 16. 12. 2020

Cimbálová muzika Jagár, primáš: Jiří Pospěch, sólový zpěv: Tereza Slamečková

Program: "Zahrajte mi, kamarati..."

je složen jak z autorských skladeb, tak hudebních úprav lidových skladeb členů kapely Jiřího Pospěcha, Romana Gilla a Tomáše Pospíšila. V programu zazní jak regionální skladby, tak úpravy slovenských melodií a dalších regionů. Jako sólová zpěvačka se představí Tereza Slamečková.

ENSEMBLE FLAIR: KAPKA KE KAPCE

Sobota 12. prosince 2020, Studio FMG, On-line zveřejnění: 15. – 22. 12. 2020

Ensemble Flair, Jan Rokyta – umělecký vedoucí

Program: Kapka ke kapce

Dobrovolné vstupné formou daru můžete zasílat na účet SHF: 4200403777/6800

Více informací o koncertech a dalších festivalových aktivitách na www.shf.cz

